

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
**Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΥΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ**

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ
ΤΗΛ. 2106411526
ΦΑΞ 2106411523

Αθήνα ..... 29.6.2007.....

Αριθ. Πρωτ..... 1968/06.....

Αριθ. Γνωμ 6

Προς

Το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης
Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας
Διεύθυνση Οργάνωσης-Νομοθεσίας
Τμήμα 3^ο Νομικών Υποθέσεων

Επί των ερωτημάτων σας, περί του εάν: «α.- Σε περίπτωση που η καταδίκη ατόμου από ποινικό δικαστήριο απαγγέλλεται σε χρόνο που οι Δ.Ο.Υ. δεν λειτουργούν και ο καταδικαζόμενος δύναται και προτίθεται να καταβάλει πάραυτα τα χρήματα για την εκκαθάριση της ποινής του, νομίμως διατάσσεται με προφορική εντολή του αρμόδιου Εισαγγελέα η περαιτέρω κράτηση του καταδικαζόμενου από τις αστυνομικές αρχές μέχρι την ημέρα λειτουργίας των Δ.Ο.Υ. για την εκκαθάριση της ποινής του; β.- Σε θετική περίπτωση ποίος είναι ο ανώτατος χρόνος κράτησης του

καταδικασθέντος στο αστυνομικό κρατητήριο; γ.- Υφίσταται άλλος νόμιμος τρόπος καταβολής των χρημάτων για εκκαθάριση της ποινής του καταδικασθέντος, ώστε να αποφεύγεται αφενός μεν η δημιουργία κοινωνικού προβλήματος και συνακόλουθα δυσμενών σχολίων για τη λειτουργία του κράτους, αφετέρου δε η απασχόληση αστυνομικής δύναμης για το σκοπό αυτό, η οποία θα μπορούσε να διατίθεται για πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος; », η γνώμη μας είναι η εξής:

Α) Εφόσον πρόκειται για καταδίκη σε στερητική της ελευθερίας ποινή, η οποία μετετράπη σε χρηματική: Με τις διατάξεις των παραγράφων 1, 2, 3, 5 και 10 του άρθρου 82 του ΠΚ, όπως η παρ. 1 του άρθρου αυτού αντικ. με το άρθρο 1 § 3^α του Ν. 2408/1996, όπως η παρ.2 του ιδίου άρθρου αντικ. με τα άρθρα 1 § 1^α του Ν. 2207/1994 και 1 § 3β του Ν. 2408/1996 και συμπληρώθηκε με το άρθρο 13 § 1 του Ν. 2721/1999, όπως το πρώτο εδάφιο της παρ. 5 του ιδίου άρθρου αντικ. με το άρθρο 1 § 3 του Ν. 2145/1993 και όπως η παρ. 10 του αυτού άρθρου αντικ. με το άρθρο 2 του Ν. 1941/1991, ορίζονται αντιστοίχως τα ακόλουθα: «1.- Η περιοριστική της ελευθερίας ποινή, που δεν υπερβαίνει το ένα έτος, μετατρέπεται σε χρηματική ποινή ή πρόστιμο. 2.- Η περιοριστική της ελευθερίας ποινή που είναι μεγαλύτερη από ένα έτος και δεν υπερβαίνει τα δύο μετατρέπεται σε χρηματική, εκτός και αν ο δράστης είναι υπότροπος και το δικαστήριο με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή του κρίνει ότι απαιτείται η μη μετατροπή της για να αποτραπεί ο δράστης από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων. .... Η περιοριστική της ελευθερίας ποινή που είναι

μεγαλύτερη από δύο έτη και δεν υπερβαίνει τα τρία, μπορεί, με απόφαση του δικαστηρίου ειδικά αιτιολογημένη, να μετατραπεί σε χρηματική, αν το δικαστήριο κρίνει ότι η μετατροπή αρκεί για να αποτρέψει το δράστη από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων. 3.- Το ποσό της μετατροπής καθορίζεται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση, αφού ληφθεί υπόψη η οικονομική κατάσταση του καταδικασμένου. Κάθε ημέρα φυλάκισης υπολογίζεται σε ποσό χιλίων πεντακοσίων (4,40 Ευρώ) έως είκοσι χιλιάδων δραχμών (59 Ευρώ) και κάθε ημέρα κράτησης σε ποσό επτακοσίων (2,10 Ευρώ) έως πέντε χιλιάδων δραχμών (15 Ευρώ). Αν ο καταδικασμένος αδυνατεί λόγω της οικονομικής του κατάστασης να καταβάλει το κατώτατο όριο της μετατροπής και το έγκλημα δεν οφείλεται σε φιλοκέρδεια, το δικαστήριο μπορεί, με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή του, να μειώσει το ποσό της μετατροπής μέχρι του ενός τρίτου του κατώτατου ορίου. 5.- Σε περίπτωση μετατροπής της στερητικής της ελευθερίας ποινής σε χρηματική ποινή ή πρόστιμο, η αρχική ποινή εκτελείται, μέχρι να καταβληθεί στο δημόσιο ταμείο ολόκληρο το ποσό της μετατροπής..... 10.- Η περιοριστική της ελευθερίας ποινή, που μετατράπηκε σε χρηματική ή πρόστιμο ή σε παροχή κοινωφελούς εργασίας, διατηρεί το χαρακτήρα της περιοριστικής της ελευθερίας ποινής και μετά τη μερική ή ολική απότιση της κατά μετατροπή ποινής...». Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει σαφώς, αλλά και ρητώς πλέον, ότι η στερητική της ελευθερίας ποινή, που μετετράπη σε χρηματική ή πρόστιμο, διατηρεί το χαρακτήρα της ως ποινής στερητικής της ελευθερίας και δεν

μεταβάλλεται σε χρηματική ποινή, παρέχεται δ' απλώς στον εκάστοτε καταδικασθέντα η ευχέρεια να αποφύγει την πραγματική έκτιση της επιβληθείσης στον ίδιο στερητικής της ελευθερίας ποινής, εφόσον καταβάλει στο Δημόσιο το καθορισμένο για τη μετατροπή αυτής χρηματική ποσό (ΑΠ 27/1957 σε Ολομέλεια ΠΧρ. Ζ' σελ. 183).

Εξάλλου, με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 552 του ΚΠΔ ορίζονται αντιστοίχως τα εξής: «1.- Η έκτιση της ποινής που επιβλήθηκε με την καταδικαστική αμετάκλητη απόφαση γίνεται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ποινικού κώδικα και των ειδικών νόμων για την εκτέλεση των ποινών. Για την παράδοση εκείνου που καταδικάστηκε στη φυλακή, προκειμένου να εκτίσει τη στερητική της ελευθερίας ποινή, συντάσσεται έκθεση, υπογραφομένη από τον κλητήρα ή από το όργανο της δημόσιας δύναμης που τον παραδίδει και από το διευθυντή της φυλακής που τον παραλαμβάνει. Η έκθεση επισυνάπτεται στη δικογραφία. 2.- Αν ο καταδικασμένος σε ποινή στερητική της ελευθερίας δεν κρατείται προσωρινά, είναι όμως παρών στην απαγγελία της απόφασης, εκείνος που φροντίζει για την εκτέλεση της απόφασης (άρθρ. 549) διατάσσει και προφορικά ακόμη την εκτέλεσή της, όταν αυτή μπορεί να εκτελεστεί αμέσως. Διαφορετικά, μόλις η απόφαση γίνει αμετάκλητη, διαβιβάζει στην αρμόδια αστυνομική αρχή έγγραφη εντολή για εκτέλεση, που περιέχει το ονοματεπώνυμο και κάθε άλλο στοιχείο ταυτότητας του καταδικασμένου, τον αριθμό, τη χρονολογία της απόφασης και την ποινή που επιβλήθηκε».

Στην περίπτωση, επομένως, κατά την οποία απαγγέλλεται από ποινικό δικαστήριο καταδίκη ατόμου σε στερητική της ελευθερίας ποινή, η οποία είναι αμέσως εκτελεστή και έχει συγχρόνως μετατραπεί σε χρηματική, αλλά δεν μπορεί να αποτιθεί από τον καταδικασθέντα, με την άμεση καταβολή του απαιτούμενου για την εκκαθάρισή της χρηματικού ποσού, το οποίο είναι μεν πρόθυμος να καταβάλει ο τελευταίος, αλλά δεν υπάρχει δυνατότητα καταβολής του, λόγω μη λειτουργίας κατά την ημέρα αυτή, καθώς και τις αμέσως επόμενες ελάχιστες ημέρες αργιών των δημοσίων υπηρεσιών και συνεπώς και της αρμόδιας Δ.Ο.Υ, νομίμως διατάσσεται με προφορική εντολή του αρμόδιου Εισαγγελέα η περαιτέρω κράτηση τούτου από τις αστυνομικές αρχές μέχρι την επόμενη εργάσιμη ημέρα, κατά την οποία θα λειτουργήσει η αρμόδια Δ.Ο.Υ. και θα καταβληθεί από αυτόν το απαιτούμενο για την εκκαθάρισή της χρηματικό ποσό, αφού αφαιρεθεί από εκείνη το ήδη εκτιθέν τμήμα της. Το συμπτωματικό και σε ελάχιστες περιπτώσεις εμφανιζόμενο αυτό γεγονός προκαλεί, όπως είναι φυσικό, αφενός μεν τα δίκαια και εύλογα παράπονα του καταδικασθέντος, ο οποίος δύναται και επιθυμεί να καταβάλει αρμοδίως το απαιτούμενο για την εκκαθάριση της επιβληθείσης σ' αυτόν στερητικής της ελευθερίας ποινής χρηματικό ποσό και παρά ταύτα εξακολουθεί να κρατείται μέχρις ότου λειτουργήσει η αρμόδια Δ.Ο.Υ, για να το εισπράξει, αφετέρου δε τα δυσμενή για τη λειτουργία του Κράτους σχόλια των πολιτών, αλλά δεν υφίσταται δυστυχώς άλλος νόμιμος τρόπος καταβολής αρμοδίως του παραπάνω χρηματικού ποσού και εντεύθεν αποτίσεως της ως άνω

στερητικής της ελευθερίας ποινής. Εκτός δ'από τη δυνατότητα του ιδίου του δικάζοντος εκάστοτε Δικαστηρίου να εκδώσει την περί ενοχής και επιβολής ποινής απόφασή του σε χρόνο κατά τον οποίο θα λειτουργεί η αρμόδια Δ.Ο.Υ., ο μόνος τρόπος αποφυγής της ως άνω ανωμαλίας είναι η χορήγηση στον καταδικασθέντα από τον επιτετραμμένο ή εποπτεύοντα την εκτέλεση της αντίστοιχης καταδικαστικής αποφάσεως Εισαγγελέα, με αιτιολογημένη διάταξή του, εφόσον συντρέχουν βέβαια στο πρόσωπο του πρώτου οι απαιτούμενες προς τούτο σχετικές προϋποθέσεις, αναστολής εκτελέσεως της επιβληθείσης στον πρώτο και μετατραπείσης σε χρηματική στερητικής της ελευθερίας ποινής, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 556 περ. δ' του ΚΠΔ, όπως το άρθρο αυτό αντικ. με το άρθρο 18 § 8 του Ν. 2721/1999. Η ίδια δε ανωμαλία μπορεί να εξαλειφθεί και με σχετική νομοθετική ρύθμιση.

Β) Εφόσον πρόκειται για καταδίκη σε ποινή εις χρήμα, καθώς και στα έξοδα της ποινικής διαδικασίας: Με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 553 του ΚΠΔ, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 8 του Ν. Δ/τος 663/1977, ορίστηκε ότι «1.- Οι γραμματείς των ποινικών δικαστηρίων οφείλουν να βεβαιώσουν στο δημόσιο ταμείο τα ποσά των ποινών σε χρήμα, μαζί με τις υπόλοιπες προσαυξήσεις, μέσα στον επόμενο μήνα από τότε που έγιναν αμετάκλητες οι αποφάσεις που τις επέβαλαν» και «2.- Οι διατάξεις των παρ. 4 έως 7 του άρθρου 588, καθώς και το άρθρο 589, εφαρμόζονται ανάλογα και σ'αυτή την περίπτωση. Ως προς τα υπόλοιπα ισχύουν οι διατάξεις του κώδικα "περί

εισπράξεως δημοσίων εσόδων”, εκτός αν ειδική διάταξη ορίζει διαφορετικά». Εξάλλου, με τις διατάξεις των παραγράφων 3, 4, 5 και 6 του άρθρου 588 του ίδιου Κώδικα, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του Ν. 663/1977, ορίζονται αντιστοίχως τα εξής: «3.- Οι γραμματείς των ποινικών δικαστηρίων οφείλουν μέσα στον επόμενο μήνα από τότε που οι αποφάσεις ή τα βουλεύματα γίνονται αμετάκλητα να βεβαιώνουν στο δημόσιο ταμείο τα ποσά των εξόδων που έχουν επιβληθεί και δεν έχουν εισπραχθεί. 4.- Με απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Οικονομικών ρυθμίζεται η διαδικασία για τη βεβαίωση και την είσπραξη των εξόδων. Για ορισμένες κατηγορίες από αυτά μπορεί αντί για τη βεβαίωση να καθορίζεται άλλος τρόπος είσπραξης. 5.- Αν η καταδίκη στα έξοδα έγινε κατά τη διαδικασία στο ακροατήριο και η απόφαση γι’αυτήν είναι εκτελεστή κατά τις διατάξεις αυτού του άρθρου, ο οικείος εισαγγελέας φροντίζει να εκτελεστεί η διάταξη για τα έξοδα και με προσωρινή κράτηση του οφειλέτη σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα για την είσπραξη των δημόσιων εσόδων. και 6.- Η οφειλή για τα έξοδα εξαφανίζεται ολικά ή μερικά με την προσωρινή κράτηση του οφειλέτη ανάλογα με το χρόνο διάρκειάς της. Ο χρόνος υπολογίζεται με βάση το ημερήσιο της διαίρεσης του οφειλόμενου ποσού δια του ορίου του ποσού των δραχμών που ισχύει κάθε φορά για τη μετατροπή της φυλάκισης σε χρηματική ποινή. Αν η οφειλή προέρχεται από καταδίκη για πταίσμα, ο υπολογισμός αυτός στηρίζεται στο ελάχιστο όριο δραχμών που ορίζεται για τη μετατροπή της κράτησης σε πρόστιμο. Κλάσμα μικρότερο από μία

ημέρα παραλείπεται. Η διάταξη αυτής της παραγράφου δεν αποκλείει να εφαρμοστεί-με αίτηση του οφειλέτη-κάθε άλλη ευνοϊκότερη γι'αυτόν διάταξη σχετικά με το ανώτατο όριο προσωρινής κράτησης». Εις εκτέλεση των προαναφερόμενων διατάξεων των άρθρων 553 § 2 και 588 § 4 του ΚΠΔ, εκδόθηκε η υπ'αριθ. 132.311/7298/7-9-1977 κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Οικονομικών "Περί της διαδικασίας βεβαιώσεως και εισπράξεως των εξόδων της ποινικής διαδικασίας, των εις χρήμα ποινών και των εκ μετατροπής της φυλακίσεως και κρατήσεως χρηματικών ποινών", με τα άρθρα 1, 2 και 3 της οποίας ορίζονται αντιστοίχως τα εξής: «Άρθρο 1.- Η διαδικασία βεβαιώσεως και εισπράξεως χρηματικών οφειλών προερχομένων εξ εξόδων της ποινικής διαδικασίας, εξ επιβολής εις χρήμα ποινών, ως και εκ μετατροπής στερητικών της ελευθερίας ποινών διέπεται υπό των εκάστοτε ισχυουσών διατάξεων περί βεβαιώσεως και εισπράξεως δημοσίων εσόδων, επιφυλασσομένων των διατάξεων του επομένου άρθρου». «Άρθρο 2.- § 1. Βεβαίωσις εξόδων και εις χρήμα ποινών εις το Δημόσιον Ταμείον δεν γίνεται, αν εις τον οφειλέτη τούτων δια της αυτής αποφάσεως έχει επιβληθεί ποινή στερητική της ελευθερίας. § 2.- Εις την περίπτωσιν της προηγουμένης παραγράφου ο εισαγγελεύς ή δημόσιος κατήγορος ο επιμελούμενος της εκτελέσεως της αποφάσεως κατά την διάταξιν αυτής περί της στερητικής της ελευθερίας ποινής, επιμελείται συγχρόνως και της εκτελέσεως, καθ'όσον αφορά την χρηματικήν ποινήν και τα έξοδα. § 3.- Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων δεν εφαρμόζονται εάν το ποσόν

της εις χρήμα ποινής και των εξόδων ομού είναι ανώτερον των δραχμών 10.000». «Άρθρο 3.- Οι διατάξεις της παρούσης εφαρμόζονται επί των από 16^{ης} Σεπτεμβρίου 1977 και εφεξής επιβαλλομένων πρωτοδίκως εξόδων, ποινών εις χρήμα και μετατροπών».

Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι τα ποσά των ποινών σε χρήμα, μαζί με τις υπόλοιπες προσαυξήσεις, καθώς και τα ποσά των εξόδων της ποινικής διαδικασίας, που έχουν επιβληθεί στους καταδικασθέντες και δεν έχουν εισπραχθεί, βεβαιώνονται απλώς από τους γραμματείς των ποινικών δικαστηρίων στα αρμόδια Δημόσια Ταμεία, χωρίς να είναι επιτρεπτή η δια παραγγελίας του αρμόδιου εισαγγελέα ή δημοσίου κατηγορούμενου προσωπική κράτηση των καταδικασθέντων οφειλετών γι'αυτά. Μοναδική εξαίρεση στην προαναφερόμενη ρύθμιση αποτελεί η προβλεπόμενη από τις παραγράφους 1 έως 3 της υπ'αριθ. 132.311/7298/7-9-1977 κοινής απόφασης των Υπουργών Δικαιοσύνης και Οικονομικών περίπτωση, κατά την οποία, όταν επιβάλλεται σε κατηγορούμενο με την ίδια απόφαση, αφενός μεν ποινή στερητική της ελευθερίας, αφετέρου δε ποινή εις χρήμα και έξοδα, που υπερβαίνουν ομού το χρηματικό ποσό των 10.000 δρχ., ο επιμελούμενος της εκτελέσεως της αποφάσεως κατά την διάταξη αυτής περί της στερητικής της ελευθερίας ποινής, επιμελείται συγχρόνως και της εκτελέσεως, καθ'όσον αφορά την χρηματική ποινή και τα έξοδα. Λαμβανομένου, όμως, υπόψη ότι με την υπ'αριθ. 58553/2006 (ΦΕΚ 776/28-6-2006, τεύχος Β') κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης έχουν αναπροσαρμοσθεί τα ποσά των

επιβαλλόμενων από τα ποινικά δικαστήρια δικαστικών εξόδων και υπερβαίνουν αυτά σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις (εκτός από τις αποφάσεις των Πταισματοδικείων, επί των οποίων τα επιβαλλόμενα έξοδα ανέρχονται σε 25 ευρώ) το προαναφερόμενο χρηματικό ποσό των 10.000 δρχ., ενώ οι επιβαλλόμενες από τα ίδια ως άνω Δικαστήρια ποινές εις χρήμα είναι ακόμη μεγαλύτερες, καθίσταται, όπως είναι φυσικό, ανεφάρμοστη στην πράξη η ως άνω εξαίρεση, τούτο δε ανεξάρτητα από το γεγονός της καταργήσεως ή μη της συγκεκριμένης εξαιρέσεως από τις διατάξεις των άρθρων 1, 2 και 10 του Ν. 1867/1989 και ήδη των άρθρων 231 έως 243 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (Ν. 2717/1999 ΦΕΚ 97/17.5.99), όπως γίνεται δεκτό από τη θεωρία, ή της καταργήσεως αυτής ως αντισυνταγματικής, όπως έχει γίνει δεκτό με την υπ' αριθ. 2611/2004 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την οποία παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια του τελευταίου το ζήτημα της συνταγματικότητας ή μη του αναγκαστικού μέτρου της προσωπικής κρατήσεως των οφειλετών του Δημοσίου.

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Παναγιώτης Θάνος